

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

KOMITEE TÄISKOGU 518. ISTUNGJÄRK 13.–14. JUULIL 2016

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aramus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele käibemaksu tegevuskava kohta „Ühtse ELi käibemaksuala suunas. On aeg otsustada““

[COM(2016) 148 lõplik]

(2016/C 389/06)

Raportöör: Danieel MAREELS

Kaasraportöör: Giuseppe GUERINI

Euroopa Komisjon otsustas 2. mail 2016 vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele käibemaksu tegevuskava kohta „Ühtse ELi käibemaksuala suunas. On aeg otsustada““

[COM(2016) 148 final].

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon võttis arvamuse vastu 29. juunil 2016.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 518. istungjärgul 13.–14. juulil 2016 (13. juuli 2016. aasta istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 113, vastu hääletas 1, erapooletuks jäi 1.

1. Järeldused ja soovitused

1.1. **Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tervitab käibemaksu tegevuskava** ELi lõpliku käibemaksusüsteemi suunas liikumiseks ning toetab nii selle eesmäärke kui ka neljal sambal põhinevat lähenemisviisi lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Aeg on tõesti nii kaugel, et tuleb teha oluline kvalitatiivne hüpe (*quantum leap*), et toetada ühtset turgu ja anda panus töökohtade loomisesse, majanduskasvu, investeringutesse ja konkurentsivõime suurendamisse.

1.2. Komitee jaoks on oluline, et tegevuskava kõigi osade elluviimisel püütakse seda teha ühe jagamatu tervikuna. See kehtib eelkõige lõplikule käibemaksusüsteemile ülemineku suhtes. Ilmtingimata tuleb mõistliku tähtaja jooksul püüelda lõpliku käibemaksusüsteemi tõhusa kehtestamise poole, mis nähakse ette üksnes tegevuskava teises etapis ja on tehtud sõltuvaks liikmesriikidepoolsest individuaalsest hinnangust. Kui seda ei tehta, võivad seatud eesmärgid ohtu sattuda.

1.3. Mis puudutab tegevuskavas ette nähtud esimest, hetkel teatud kaupade tarnimisega piirduvat etappi, siis kutsub komitee kõiki sidusrühmi üles uurima, kuidas oleks võimalik viia **teenused** kiiremini uue režiimi alla, mis aitaks vähendada ka selle (ülemineku)etapiga seotud probleeme. Samuti võiks juurelda selle üle, kuidas oleks võimalik kehtestada käibemaksu **finantsteenuste** suhtes üldisemalt.

1.4. Komitee silmis peab praeguse süsteemi ümberkujundamine viima **selge, sidusa, tugeva ja tervikliku käibemaksusüsteemini**, mis on lisaks ka **proportsionaalne ja tulevikukindel**. Selles kontekstis tervitab komitee lõpliku käibemaksusüsteemi aluseks väljapakutud sihtriigi põhimõtte valikut, kuna sellega luuakse ühe ja sama riigi turul võrdsed võimalused kõigile tarnijatele ning turul esineb seeläbi vähem moonutusi.

1.5. Komitee arvates tuleb suurt tähelepanu pöörata ka süsteemi **ettevõttesõbralikkusele**, eriti VKEde osas. Vaatamata tegevuskavas sisalduvatele uuendustele ja lihtsustamistele jääb komitee väga murelikuks selles osas, mis puudutab tulevaste eeskirjade kompleksset ja keerukat olemust ning nende rakendamisega seotud suurt halduskoormust.

1.6. Vaatamata **selgusele ja õiguskindlusele**, mis peavad seisma esiplaanil lõpliku käibemaksusüsteemi väljatöötamisel, kutsub komitee üles uurima edasi tulevaste ja täiendavate **lihtsustuste ja halduskoormuse vähendamise** võimalusi, mille käigus võiks kaaluda **proportsionaalset lähenemisviisi VKEde kasuks**, minemata seejuures vastuollu lõpliku käibemaksusüsteemi tervikliku olemuse ja teiste seda iseloomustavate oluliste teguritega. Kõige parem on nendega arvestada juba väljatöötamise algusest peale.

1.7. Kaaluda tuleks ka kasuliku teabe laiaulatuslikku ja ajakohast edastamist, näiteks veebiportaali kaudu, mis oleks ettevõtjate huvides. See peab aitama eelkõige **väikeettevõtjatel konkureerida võrdsetel alustel** teiste ettevõtjate ja avaliku sektori tarnijatega. Üldisemalt on oluline muuta ELi-sisene piiriülene tegevus kõigi ettevõtjate, eelkõige VKEde jaoks lihtsamaks ja ligiõmbavamaks.

1.8. Komiteel on heameel, et **suurt tähelepanu** pööratakse **käibemaksu alalaekumise kõrvaldamisele ja käibemaksusüsteemi pettekindlamaks muutmisel**, eriti kuna sellest tingitud kahjud on suured, kuni 170 miljardit eurot aastas. Oluline on pöörata sellele eesmärgile **esmast tähelepanu** ja jõuda **kiiresti tulemusteni**, muu hulgas parandades selleks ka maksuametite koostööd, samuti ELi-sisest ja kolmandate riikidega toimuvat tolliametite koostööd, püüeldes tõhusamate maksuametite poole ja tugevdades Eurofisci rolli, suurendes vabatahtlikku maksukuulekust ja parandades maksude kogumist.

1.8.1. Komitee arvates peavad liikmesriigid tugevdama oma maksuametite suutlikkust kõigis valdkondades, nii töötajate kui ka rahaliste ja tehniliste võimaluste osas. See peab neil võimaldama tagada uue süsteemi korraliku ja tõhusa toimimise ja pettuse vähenemise.

1.8.2. Vaatamata tegevuskavas selles valdkonnas ette nähtud meetmetele tõstatub komitee jaoks **küsimus**, kas ei tuleks selles valdkonnas võtta kasutusele **rohkem ja muid vahendeid**, võttes eeskujuks hiljutised rahvusvahelised kokkulepped otsest maksustamist puudutava automaatse teabevahetuse kohta.

1.8.3. Samamoodi tuleb komitee arvates pöörata suurt tähelepanu lõpliku käibemaksusüsteemi iseärasustele ja omadustele seoses **pettuseohuga**. Uued eeskirjad, asjakohane järelevalve ja laiendatud kontroll koos jõustamiseks hädavajalike vahenditega, k.a õiguslikud vahendid, peavad viima järjekindlalt **terviklikuma ja korrektsemalt rakendatud käibemaksusüsteemini**. Selles kontekstis tuleb vaadelda ka kehtivat käibemaksuerandit väikesaadetiste importimisele kolmandate riikide tarnijate poolt, ent komitee pooldab selles küsimuses diferentseeritud lähenemisviisi.

1.9. Pettusevastasele võitlusele konkreetse kuju andmisel tuleb komitee meelest töötada **sihipäraselt ja proportsionaalselt**. Heauskseid ettevõtteid tuleb säästa ja nende suhtes ei tohi rakendada uusi ülemääraseid eeskirju.

1.10. Komitee tervitab tähelepanu pööramist **uutele arengutele e-kaubanduses ja ettevõtlusvormides**. Oluline on, et selles vallas valitseks kõigi sidusrühmade jaoks **selgus ja arusaadavus**, seejuures tuleb jälgida, et kõiki tarnijaid **koheldaks võrdset**, hoolimata sellest, kas nad järgivad uusi arenguid või siis pooldavad klassikalisi kanaleid ja vorme või teostavad oma tehinguid piiriüleselt või riigisiselt.

1.11. Mis puudutab liikmesriikide võimaldatud suuremat pandlikkust **vähendatud maksumäära** osas ning tegevuskavas esitatud **kahte varianti**, siis jääb komitee äraootavale seisukohale, kuna on vaja enam teavet, mil viisil väljapakutud variandid toimivad ja millised eeskirjad nende suhtes kehtivad. Seepärast eelistab **komitee** praegu esitada rea **kriteeriume** tulevase süsteemi jaoks. Seejuures peavad **paindlikkus ja õiguskindlus** käima käsikäes, eeskirjad peavad olema **läbipaistvad** ning **lihtsuse** huvides peab **madalate määrade ja erandite** hulk jääma **piiratuks**. Praeguses olukorras ja praegu komitee käsutuses olevast teabest lähtudes eelistab komitee esimest varianti, kuna see on enam kooskõlas eelnevalt nimetatud kriteeriumitega.

2. Taustteave ⁽¹⁾

2.1. Käibemaksu tegevuskavas (edaspidi „tegevuskava“) sätestatakse juhised ühtse ELi käibemaksuala loomiseks. See käibemaksuala peab olema võimeline toetama ühtset turgu, aitama edendada tööhõivet, majanduskasvu, investeringuid ja konkurentsivõimet. Käibemaksuala, mis sobib 21. sajandisse. Uus süsteem peab olema lihtsam, petteuskindlam ja ettevõtjasõbralikum.

2.2. Praegune käibemaksusüsteem on ülimalt killustunud ja keeruline, seda eriti piiriüleises kontekstis. See ei ole pidanud sammu globaliseerunud, digitaalse ja mobiilse majanduse väljakutsetega. Oodatava tulu ja tegelikult kogutud käibemaksutulu vahel on suur erinevus (käibemaksu alalaekumine) ja süsteem on tundlik pettuste suhtes.

2.3. Väljapakutud lähenemisviis kujutab endast käibemaksusüsteemi ajakohastamist ja nn taaskäivitamist. Teisi lähenemisviise ei peeta arvestatavateks võimalikeks lahendusteks. Süsteemi muutmiseks on vaja kõigi liikmesriikide ühehäälet otsust.

2.4. Tegevuskava hõlmab nelja komponenti ja vähemalt 27 meetet ⁽²⁾. Osa neist on välja arendatud kooskõlas komisjoni paremate õigusloomesuunistega (REFIT).

2.4.1. Tegevuskava põhisisu ja ka selle kõige olulisem osa puudutab kahtlemata **tulevase ühtse käibemaksuala** kõige tähtsamaid põhimõtteid. 2017. aastal on kavas esitada lõplikke eeskirju sisaldav ettepanek.

2.4.1.1. **Lõpliku käibemaksusüsteemi** aluseks on kauba ja teenuste sihtriigis maksustamise põhimõte, ⁽³⁾ kuna päritoluriigis maksustamise põhimõte ei ole osutunud teostatavaks. See kehtib kõigi toimingute, k.a piiriüleste tehingute suhtes. Maksude kogumise viis areneb samm-sammult petteuskindlama süsteemi suunas. Kõnealused ettepanekud viiakse ellu kahes järgus.

2.4.2. Eeltoodule lisaks on **teatud hulk hiljutisi ja juba käimasolevaid algatusi**. Need puudutavad

- ühelt poolt ühtsel turul e-kaubandust tõkestavate takistuste kõrvaldamist. 2016. aasta lõpuks esitab komisjon ettepaneku käibemaksusüsteemi ajakohastamiseks ja lihtsustamiseks, eelkõige VKEde jaoks;
- teiseks, VKEde meetmete paketi käivitamine 2017. aastal. See puudutab lihtsustamismeetmeid, mis mõjutavad käibemaksunõuete täitmise seotud kulusid ja töötavad väikeste ettevõtete kasuks.

2.4.3. Kõige suurem pakett puudutab **kiireloomulisi meetmeid käibemaksu alalaekumise ja käibemaksupettusega võitlemiseks**. Selle raames asetatakse rõhk järgmistele aspektidele:

- maksuametitevahelise koostöö, samuti ELi ja kolmandate riikide tolliametitega tehtava koostöö parandamine;
- püüdlamine tõhusamalt tegutsevate maksuametite poole ja Eurofisci rolli tugevdamine;
- vabatahtliku maksukuulekuse parandamine;

⁽¹⁾ Järgnev tekst põhineb üldjoontes tegevuskaval.

⁽²⁾ Neist seitse on esitatud tegevuskavas ja 20 dokumendis „20 measures to tackle the VAT gap“. Vt http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/tax_cooperation/vat_gap/2016-03_20_measures_en.pdf

⁽³⁾ Sihtriigi põhimõte.

— maksude kogumine.

— Sellele lisandub maksuvõlgade sissenõudmisel vastastikust abi käsitleva direktiivi hindamisaruanne.

2.4.4. Viimasena on nimekirjas püüdlumine – pikemas perspektiivis – **ajakohastatud maksumäärade poliitika suunas**. Sellega soovitakse anda liikmesriikidele suurem vabadus ja paindlikkus maksumäärade kehtestamise vallas ja eelkõige **vähendatud maksumäärade** osas. Algatused järgnevad 2017. aastal.

3. Märkused ja kommentaarid

3.1. Tegevuskava

3.1.1. Komitee tervitab tegevuskava ELi ühtse käibemaksuala suunas liikumiseks. See on ambitsioonikas, kiireloomuline ja hädavajalik tegevuskava, mis sobib kokku ajakohasema ja konkurentsivõimelisema ühtse turu arendamisega.

3.1.2. Komitee tervitab neljal komponendil ⁽⁴⁾ põhinevat lähenemisviisi, mis sisaldab ajalisel erinevaid lähenemisviise lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Eesmärk on teha lõpp praeguse üleminekusüsteemi nõrkustele ja vajakajämisteile ning teha kvalitatiivne hüpe (*quantum leap*) edasi, mis oleks kooskõlas ühtse turu vajadustega.

3.1.3. Komitee nõustub väljapakutud lähenemisviisiga, mille kohaselt põhineb lõplik käibemaksusüsteem sihtriigis maksustamise põhimõttel. Samas võib märkida, et uus süsteem peab olema selge, sidus, tugev ja terviklik ning lisaks veel proportsionaalne ja tulevikukindel. Selles kontekstis palub komitee Euroopa Komisjonil ettevaatuse kaalutlustel uurida võimalust üldise pöördmaksustamise süsteemi ⁽⁵⁾ kasutusele võtmiseks kõigi piiriüleste ettevõttevaheliste (B2B) tehingute puhul. Kuigi pöördmaksustamise mehhanism on mõnes liikmesriigis juba kasutusel käibemaksupettuste vähendamiseks teatud majandussektorites, võib kõnealuse põhimõtte üldine rakendamine nihutada käibemaksupettuste riski jaemüügi etapile.

3.1.4. Oluline on, et asjaomane üleminek lõplikule käibemaksusüsteemile toimuks nõuetekohases raamistikus. Seejuures on väga oluline parandada riiklike maksuametite tegevust ja nende piiriülest koostööd ning tegeleda süsteemi pettuseohuga. Selleks, et parandada käibemaksu kogumist ja võidelda pettuste vastu, on tähtis kõikjal ELis innustada parimate tavade arendamist ja jagamist. Niisiis võiks mõelda ka tähtaegade kehtestamisele liikmesriikidevaheliste käibemaksuarvete tasumisel. Tuleb teha kõik võimalik käibemaksu alalaekumise võimalikult ulatuslikuks vähendamiseks. Nii üks kui teine peavad võimaldama nii valitsuste huvidele vastutulekut (korrektsed käibemaksutulud!) kui ka kõigi tarnijate jaoks võrdsete võimaluste loomist.

3.1.5. Samuti on ülimalt oluline muuta süsteem ettevõtjasõbralikumaks. Seejuures peavad esiplaanil seisma selgus ja õiguskindlus. Lisaks on oluline, eelkõige VKEdes jaoks, piirata halduskulusid, minemata seejuures vastuollu lõpliku käibemaksusüsteemi tervikliku iseloomu ja teiste oluliste seda iseloomustavate teguritega ⁽⁶⁾. Selles kontekstis tuleb käibemaksu tagastust, õigeaegseid tagasimakseid ja käibemaksu määrade juurdepääsevat süsteemi silmas pidades võtta meetmeid ühtsete vormide väljaarendamiseks.

3.1.6. Sihtriigi põhimõtte kasutamine jätab liikmesriikidele vabaduse kehtestada oma käibemaksu määrad, ent see ei tohiks endaga kaasa tuua killustatust ja ülemäärast keerukust. Soovitav on valida proportsionaalne lähenemine, millest võidaksid VKEd. Lisaks tuleb arvestada nii uute arengutega piiriüleises kaubanduses ning digitaalses ja mobiilses majanduses kui ka kõigi – nii olemasolevate kui ka ajakohaste – ettevõtlusvormidega.

3.1.7. Komitee meelest tuleb püüdlus ajakohastatud maksumäärade suunas, mis annab liikmesriikidele suurema paindlikkuse vähendatud maksumäärade ⁽⁷⁾ osas, teostada sihtriigi põhimõtte rakendamise eesmärgi raames, kuna selles olukorras peaks kaubanduses esinema reeglina vähem moonutusi. Erandite hulka tuleb piirata ning majandusliku tõhususe parandamiseks tuleb era- ja avaliku sektori toodetud kaupu ja osutatud teenuseid käsitleda käibemaksualaselt ühel ja samal viisil ⁽⁸⁾. Mida laiem on käibemaksubaas, seda madalam peab olema määr samaväärse maksutulude saavutamiseks. Samas on sel viisil võimalik vältida majanduslikke moonutusi.

⁽⁴⁾ Vt. punkt 2.4.

⁽⁵⁾ Kasutusel on ka ingliskeelne termin *reversed charge system*.

⁽⁶⁾ Vt. punkt 3.1.3.

⁽⁷⁾ Vt. punkt 2.4.4.

⁽⁸⁾ Näiteks tervishoiusektoris peavad eraettevõtted üldjuhul käibemaksu rakendada, seda vastupidiselt avaliku sektori tarnijatele, kes on tihti käibemaksust vabastatud.

3.1.8. Komitee jaoks on oluline, et kõnealune tegevuskava viidaks ellu täielikult ja koos kõigi oma osadega – jagamatu tervikuna. Ebakindlus, mis selles küsimuses võib esineda, ei ole kooskõlas püüdlustega ühtse turu jaoks mõeldud käibemaksusüsteemi loomise suunas ning see võib ohustada seatud eesmärkide saavutamist. Komitee on seisukohal, et kõnealuse eesmärgi saavutamiseks tuleks tegevuskavasse sisse kirjutada kõik vajalikud garantiid. See kehtib eelkõige lõplikule käibemaksusüsteemile ülemineku kohta kahes etapis, millest teine etapp on praegu muudetud sõltuvaks⁽⁹⁾ liikmesriikide individuaalsest hinnangust ja otsusest. Ilmtingimata tuleb püüelda lõpliku käibemaksusüsteemi tõhusa kehtestamise poole teises etapis ja mõistliku tähtaja jooksul.

3.1.9. Pidades silmas tegevuskava täielikku elluviimist, kutsub komitee liikmesriike üles tegema tihedamat ja aktiivsemat koostööd andmete vahetamisel ning selleks, et suurendada usaldust jõupingutuste vastu, mida tehakse enne tekstide rakendamist ja käibemaksutulude suurendamist. Komitee arvates peavad liikmesriigid selleks parandama oma maksuametite suutlikkust, kelle käsutuses peab olema piisavalt vahendeid nii töötajate kui ka rahaliste ja tehniliste (IKT) võimaluste osas. Komitee kutsub komisjoni üles seda seisukohta toetama.

3.1.10. Komitee ootab, et komisjon esitleb aegsasti sügavuti minevat ja kõikehõlmavat mõjuhinnangut, mis käsitleb kavandatud meetmeid ja tegevuskava kui tervikut. Selles ei tohi jätta käsitlemata tagajärgi VKEdele, kelle jaoks kujutavad keerukus ja halduskoormus endast suuri probleeme.

3.2. Kõige olulisem eesmärk: tugeva ühtse Euroopa käibemaksuala suunas – teel lõpliku käibemaksusüsteemi poole

3.2.1. Komitee toetab sihtriigi põhimõtte valikut, kuna sellega luuakse võrdsed võimalused kõigile tarnijatele ühel ja samal riiklikul turul, hoolimata nende registrijärgsest asukohast.

3.2.2. Tegevuskava kohaselt peaks lõplikule käibemaksusüsteemile ülemineku esimeses etapis kehtima sihtriigi põhimõtte üksnes kaupadele. Lihtsuse huvides ja täiendavate probleemide ärahoidmiseks kutsub komitee komisjoni ja liikmesriike üles uurima, kuidas oleks võimalik teenuseid kiiremini uue süsteemi alla viia, ning leidma meetodid, kuidas oleks võimalik kehtestada käibemaksu finantsteenuste suhtes üldisemalt.

3.2.3. Uue süsteemi rakendamine toob endaga kaasa täiendava halduskoormuse ohu ettevõtjatele ja seepärast rõhutab komitee vajadust lihtsustatud käibemaksueeskirjade järele, eelkõige VKEde jaoks. Need eeskirjad ei tohi siiski minna vastuollu süsteemi tervikliku olemusega. Samas tuleb pöörata suurt tähelepanu eeskirjade selgusele ja õiguskindlusele.

3.2.4. Oma tegevuse piiriülene laiendamine Euroopa Liidu sees peab olema ettevõtjate jaoks lihtne ja atraktiivne. Piiriüleste tehingute puhul tähendab sihtriigi põhimõtte seda, et tarnijad rakendavad oma klientide suhtes nende liikmesriigi käibemaksumäära, mis võib tekitada probleeme ja täiendavat halduskoormust. Niisiis võib juhtuda, et neil on vaja kokku puutuda 27 teise liikmesriigi käibemaksusüsteemiga. Eeltoodust tuleneva koormuse hallatavana hoidmiseks tuleb luua avalik teabesüsteem, näiteks veebiportaal, kus oleks muu hulgas kirjas kõigi liikmesriikide kehtivad maksimumaard. Samuti on oluline, et ettevõtjad peavad end registreerima üksnes oma asutamisriigis. Komitee kiidab seepärast komisjoni ettepanekut, mille eesmärk on nõuda käibemaksukohuslasena registreerimist üksnes riigis, kus nad asutati, mis võimaldab asjaomastel ettevõtjatel kokku hoida hinnanguliselt umbes 1 miljardi euro suuruse summa.

3.3. Meetmed käibemaksu alalaekumise ja maksupettustega võitlemiseks

3.3.1. Komiteel on hea meel, et pööratakse tähelepanu käibemaksu alalaekumise kõrvaldamisele ja käibemaksusüsteemi pettuseohule, eriti kuna valitsused kannavad praegu sellega seoses aastas kuni 170 miljardi euro suurust kahju, mis moodustab 15,2 % kogu käibemaksutulust. Ainuüksi piiriülene pettus tekitab aastas 50 miljardi euro suuruse kahju.

⁽⁹⁾ Tegevuskava praegune versioon. Vt punkti 4 viimane lõik.

3.3.2. Oluline on seada see eesmärk prioriteediks ja saavutada kiireid tulemusi. Vaatamata tegevuskavas selles valdkonnas ette nähtud meetmetele, tõstatub komitee jaoks küsimus, kas ei tuleks maksudest kõrvalehoidmise vältimiseks võtta kasutusele rohkem ja teisi vahendeid, võttes eeskujuks hiljutised rahvusvahelised kokkulepped otsese maksustamise küsimuses, mis puudutavad muu hulgas andmete ja komisjoni kavade⁽¹⁰⁾ vahetamist?

3.3.3. Samamoodi tuleb komitee arvates pöörata suurt tähelepanu lõpliku käibemaksusüsteemi iseärasustele ja selle iseloomulikele tunnustele seoses pettuseohuga. Tõsiasi, et pettust on võimalik märgatavalt⁽¹¹⁾ vähendada, kasutades piiriüleste tehingute puhul osamaksete süsteemi, ei ole nüüd küll selline saavutus, mis lubaks loorberitele puhkama jääda.

3.3.4. Uued eeskirjad, asjakohane järelevalve ja laiendatud kontroll koos jõustamiseks hädavajalike vahenditega, k. a õiguslikud vahendid, peavad järjekindlalt viima terviklikumalt ja korrektsemalt rakendatud käibemaksusüsteemini.

3.3.5. Komitee peab oluliseks, et alalaekumise vähendamine ja pettuse vastu võitlemine toimuks sihipäraselt. Alalaekumise vähendamise meetmed peavad olema vastavuses proportsionaalsuse põhimõttega ja parandama siseturu toimimist. Heauskseid ettevõtteid tuleb säästa ja nende suhtes ei tohi rakendada uusi ülemääraseid eeskirju.

3.3.6. Praeguse süsteemi nõrkused ja vajakajäämised, nagu näiteks käibemaksuerand väikesaadetiste importimisele kolmandate riikide tarnijate poolt, loovad ebavõrdsed konkurentsitingimused, moonutavad turgu ja toovad valitsustele kaasa märkimisväärse maksutulude vähenemise (hinnanguliselt 3 miljardit eurot aastas). Kui sellist korda ei peeta põhimõtteliselt sobivaks ajakohasesse Euroopa käibemaksusüsteemi, siis pooldab komitee kulude seisukohast lähtuvalt diferentseeritud lähenemisviisi, mille puhul jäetakse võimaluse korral sihtalast välja turgu tõesti mitte moonutavad tehingud, nagu näiteks puhtalt isiklikuks tarbeks mõeldud väikesed ja harvad, väikese väärtusega saadetised.

3.3.7. Õppida võiks ka minevikust. Selles mõttes võiks kaaluda, kas tulevikus oleks soovitatav viia läbi käibemaksusüsteemi laiapõhjaline hindamine – mitte piirduda üksnes selle eeskirjade ja toimimisega, vaid anda hinnang laiemalt selle kooskõlale majanduse ja valitsuste vajadustega ning ka selle panusele Euroopa projekti. Selline hindamine võiks toimuda korrapäraselt.

3.4. E-kaubanduses ja ettevõtlusvormides toimunud teatud uute arengutega arvestamine

3.4.1. Komitee tunneb heameelt selle üle, et tegevuskavas on pööratud tähelepanu uuenduslikele ärimudelitele ja tehnoloogilistele uuendustele meie üha enam digiteerivas keskkonnas. Laiemalt vaadatuna on oluline arvestada kõigi oluliste ja tulevikku suunatud arengutega. See tuleks kasuks ka käibemaksusüsteemi tulevikukindlusele.

3.4.2. Komitee jaoks on oluline, et selles keskkonnas kehtestataks käibemaksueeskirjad nii, et kõigi asjaomaste isikute jaoks valitseks selgus ja kindlus.

3.4.3. Samal viisil tuleb jälgida, et kõiki tarnijaid, kes pakuvad samu kaupu või teenuseid – piiriülelset või riigisisest – koheldaks võrdselt, vaatamata sellele, kas nad peavad sammu uute arengutega (digitaalsel kujul) või säilitavad enam klassikalised kanalid ja vormid (füüsilisel kujul). Komitee soovib rakendada lihtsustamismeetmeid, nagu näiteks ELi ühtne käibemaksumäär, et lihtsustada e-kaubanduse idufirmade toimimist, ning teeb ettepaneku avada see võimalus kõigile VKEdele.

3.5. VKEde vajadustega arvestamine

3.5.1. Komitee väljendab heameelt selle üle, et tegevuskavas pööratakse tähelepanu VKEdele, ning rõhutab selle tähtsust. On oluline ja vajalik, et tegevuskavas nähakse ette konkreetsete meetmete terviku elluviimine ning VKEdele on kehtestatud proportsionaalsed ja asjakohased eeskirjad.

3.5.2. Komitee kiidab heaks kavatsuse kehtestada VKEde huvides ulatuslik lihtsustamispakett. Tegevuskava eesmärgid nõuavad küll aga täiendavaid selgitusi ja lihvimist. Komitee jaoks on aga oluline kaasata VKEd sellesse protsessi algusest peale.

⁽¹⁰⁾ Vt „Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega nähakse ette otseselt siseturu toimimist mõjutava maksustamise vältimise vastased eeskirjad“, mille komisjon avaldas 28. jaanuaril 2016 (nn BEPSi vältimise direktiiv). Vt <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1465293669136&uri=CELEX:52016PC0026> ja http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-159_et.htm. Vt ka komitee 28. aprilli 2016. aasta arvamus ECO/405 teemal „Maksustamise vältimise vastane pakett“ (ELT C 264, 20.7.2016, lk 93).

⁽¹¹⁾ Umbes 40 miljardi eurot ehk 80 %.

3.5.3. Põllumajandusettevõtete jaoks oleks soovitatav muuta praegune vabatahtlik võimalus, mis pakub kompensatsiooni teatud ostude pealt tasutud käibemaksu eest, kohustuslikuks kõikidele liikmesriikidele. Samas tuleb põllumajandustootjate organisatsioonide ja teiste nendega samaväärsete organisatsioonide põllumajandustoodete turustamisega seotud tegevus samastada põllumajandusliku tootmisega.

3.6. Vähendatud määra puudutavad meetmed

3.6.1. Mis puudutab suuremat paindlikkust vähendatud määrade osas, siis väljendab komitee muret, et see võib viia käibemaksu määrade suurema killustumiseni liikmesriikide vahel, mis omakorda kahjustab süsteemi selgust ja rakendatavust, eelkõige VKEde jaoks.

3.6.2. Tegevuskavas esitatud kahe variandi osas jääb komitee äraootavale seisukohale, kuna on vaja enam teavet, mil viisil väljapakutud variandid toimivad ja millised eeskirjad nende suhtes kehtivad. Seepärast eelistab komitee praegu esitada rea omadusi tulevase süsteemi jaoks. Seejuures peavad paindlikkus ja õiguskindlus käima käsikäes, eeskirjad peavad olema läbipaistvad ning madalate määrade ja erandite hulk peab jääma piiratuks. Praeguses olukorras ja praegu komitee käsutuses olevast teabest lähtudes eelistab komitee esimest varianti,⁽¹²⁾ kuna see on enam kooskõlas eelnevalt nimetatud kriteeriumitega.

3.6.3. Komitee soovib, et tulevases lõplikus käibemaksusüsteemis arvestataks sotsiaalsete ettevõtete⁽¹³⁾ rolli ja strateegilist tähtsust. Selles kontekstis võiks kaaluda direktiivi 2006/112/EÜ III lisa punkti 15 läbivaatamist või siis uue sätte lisamist, millega nähtaks ette vähendatud käibemaksu määra kehtestamine sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusteenustele, kui neid osutavad ebasoodsas olukorras isikutele asutused, mille sotsiaalne iseloom on teada. Eelkõige tuleks kaaluda võimalust kehtestada uue käibemaksusüsteemi raames maksuvabastus või vähendatud määr puuetega inimestele ja ebasoodsas olukorras isikutele toodetud kaupadele ja osutatud teenustele.

3.6.4. Oluline on ka säilitada mõnes liikmesriigis kehtivad käibemaksuerandid vabatahtlike organisatsioonidele seoses asjaomaste organisatsioonide eripäraga ning piiriülese huvi puudumisega.

3.6.5. Käibemaksudirektiivi läbivaatamise raames tuleks uurida võimalust, kas liikmesriigid saaksid kohaldada tavapärasest kõrgemaid käibemaksu määrasid luksustoodetele, ja milliseid eeskirju sellisel juhul kohaldada.

3.6.6. Nõukogu direktiiviga 2006/112/EÜ on lubatud kohaldada madalamaid käibemaksu määrasid ja erandeid teatud Euroopa saartel, et tasakaalustada nende püsivaid looduslikke, majanduslikke ja demograafilisi ebasoodsaid tingimusi. Võttes arvesse selle korralduse olulisust saarte ettevõtetele ja kohalikule majandusele, kutsub komitee üles seda jätkama.

Brüssel, 13. juuli 2016

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Georges DASSIS

⁽¹²⁾ Esimene variant puudutab vähendatud määraga kaupade ja teenuste loetelu laiendamist ja korrapärast läbivaatamist.

⁽¹³⁾ Sotsiaalmajanduse tähtsusest vt komisjoni teatis „Sotsiaallettevõtluse algatus „Sotsiaalmajanduse ja sotsiaalse innovatsiooni keskmes olevate sotsiaallettevõtete edendamisele suunatud majanduskeskkonna loomine““ (COM(2011) 682 final).